

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

19 päivänä kesäkuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — SEUT 45 artikla — Direktiivi 2004/38/EY — 7 artikla —
Työntekijän käsite — Euroopan unionin kansalainen, joka on luopunut työskentelemästä raskauden
myöhäisvaiheisiin ja synnytyksen jälkivaikutuksiin liittyvän fyysisen rasituksen vuoksi

Asiassa C-507/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Supreme Court of the
United Kingdom (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 31.10.2012 tekemällään päätöksellä, joka on
saapunut unionin tuomioistuimeen 8.11.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Jessy Saint Prix

vastaan

Secretary of State for Work and Pensions,

AIRE Centren

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Borg
Barthet, E. Levits, M. Berger ja S. Rodin,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M.-A. Gaudissart,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.11.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Jessy Saint Prix, edustajanaan solicitor M. Spencerin valtuuttamana R. Drabble, QC,
- AIRE Centre, edustajinaan solicitor D. Dasin valtuuttamana J. Stratford, QC, ja barrister
M. Moriarty,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinaan V. Kaye ja A. Robinson, avustajinaan barrister
B. Kennely ja barrister J. Coppel,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja M. Szpunar,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään C. Tufvesson, J. Enegren ja M. Wilderspin,
  - EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehinään X. Lewis, M. Moustakali ja C. Howdle,
- kuultuaan julkisasiamiehen 12.12.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 45 artiklassa ja Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 sekä oikaisut EUVL L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) 7 artiklassa tarkoitettun työntekijän käsitteen tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Jessy Saint Prix ja Secretary of State for Work and Pensions (jäljempänä Secretary of State) ja jossa on kyse siitä, että Secretary of State on kieltäytynyt myöntämästä Saint Prix'lle tulotukea.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan 2–4 ja 31 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
  - ”(2) Henkilöiden vapaa liikkuvuus on eräs sisämarkkinoiden perusvapauksista. Sisämarkkinat ovat alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla vapaus taataan [EY:n] perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.
  - (3) Unionin kansalaisuuden olisi oltava jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusaseman perusta, kun he käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun. Sen vuoksi on välttämätöntä kodifioida ja tarkistaa olemassa olevat yhteisön säädökset, jotka koskevat erikseen työntekijöitä, ammattitoimintaa harjoittavia henkilöitä sekä opiskelijoita ja muita työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä, jotta voidaan yksinkertaistaa ja tehostaa kaikkien unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun.
  - (4) Jotta voidaan päästä eroon tästä alakohtaisesta ja epäyhtenäisestä tavasta käsitellä oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun sekä helpottaa tämän oikeuden käyttämistä, tarvitaan yksi säädös, jolla muutetaan työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1612/68 [(EYVL L 257, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna 27.7.1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2434/92 (EYVL L 245 s. 1)], sekä kumotaan seuraavat säädökset: jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15 päivänä lokakuuta 1968 annettu neuvoston direktiivi 68/360/ETY [(EYVL L 257, s. 13)], sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 21 päivänä toukokuuta 1973 annettu neuvoston direktiivi 73/148/ETY [(EYVL L 172, s. 14)], oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/364/ETY [(EYVL L 180, s. 26)],

ammattitoimintansa lopettaneiden työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/365/ETY [(EYVL L 180, s. 28)] ja opiskelijoiden oleskeluoikeudesta 29 päivänä lokakuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/96/ETY [(EYVL L 317, s. 59)].

--

(31) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja -vapauksia, ja siinä otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Perusoikeuskirjan sisältämän syrjintäkiellon mukaisesti jäsenvaltioiden olisi pantava tämän direktiivin säännökset täytäntöön ilman direktiivissä tarkoitettujen henkilöiden syrjintää, joka perustuu esimerkiksi sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen.”

4 Direktiivin 2004/38 1 artiklan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä säädetään:

a) edellytykset, jotka koskevat sitä, miten unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä voivat käyttää oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.”

5 Mainitun direktiivin 7 artiklan otsikko on ”Oikeus oleskella yli kolme kuukautta”, ja sen 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa --

--

3. Sovellettaessa 1 kohdan a alakohtaa unionin kansalainen, joka ei enää ole työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, säilyttää työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan aseman

a) jos hän joutuu tilapäisesti työkyvyttömäksi sairauden tai tapaturman vuoksi;

b) jos hän yli vuoden työskenneltyään joutuu asianmukaisesti rekisteröidyksi työttömäksi tahtomattaan ja ilmoittautuu työnhakijaksi asianomaiseen työvoimatoimistoon;

c) jos hän alle vuoden kestäneen määräaikaisen työsuhteen päätyttyä tai kahdentoista ensimmäisen kuukauden aikana joutuu asianmukaisesti rekisteröidyksi työttömäksi tahtomattaan ja ilmoittautuu työnhakijaksi asianomaiseen työvoimatoimistoon. Tällöin hän säilyttää työntekijän asemansa vähintään kuuden kuukauden ajan;

d) jos hän aloittaa ammatillisen koulutuksen. Työntekijän aseman säilyttäminen edellyttää, että ammatillinen koulutus liittyy asianomaisen henkilön aiempaan työskentelyyn, paitsi jos henkilö on työttömänä tahtomattaan.”

6 Saman direktiivin 16 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla, jotka ovat oleskelleet laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun sen alueella. --

--

3. Oleskelun yhtäjaksoisuuteen eivät vaikuta tilapäiset poissaolot, jotka eivät ylitä yhteensä kuutta kuukautta vuodessa, eivätkä pitemmät poissaolot asevelvollisuuden suorittamista varten eikä yksi enintään 12 peräkkäisen kuukauden poissaolo tärkeästä syystä, kuten raskauden ja synnytyksen, vakavan sairauden, opiskelun tai ammatillisen koulutuksen tai työtehtäviä varten toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan alueelle tapahtuvan siirron vuoksi.”

Yhdistyneen kuningaskunnan oikeus

- 7 Sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista vuonna 1992 annettu laki (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) ja tulotuesta vuonna 1987 annettu (yleinen) asetus (Income Support (General) Regulations 1987) muodostavat tulotukeen sovellettavan säännösten.
- 8 Tulotuki on etuus, joka myönnetään varoista riippuen eri henkilöryhmille, joihin kuuluvat mainitun asetuksen 4ZA §:n ja saman asetuksen liitteessä 1B olevan 14 kohdan b alakohdan nojalla sellaisten naisten ryhmä, jotka ”[ovat] tai [ovat olleet] raska[ina] mutta vain ajanjaksona, joka alkaa 11 viikkoa ennen [heidän] laskettua synnytysviikkoa ja päättyy 15 viikkoa [heidän] raskautensa päättymisajankohdan jälkeen”.
- 9 Mainitun etuuden myöntäminen edellyttää sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista vuonna 1992 annetun lain 124 §:n 1 momentin b kohdan mukaan muun muassa sitä, että etuuden saajan tulot eivät ylitä asetettua ”sovellettavaa määrää”. Kun kyseinen määrä on nolla, mitään etuutta ei myönnetä.
- 10 Tulotuesta vuonna 1987 annetun (yleisen) asetuksen liitteessä 7 olevan 17 kohdan mukaan asetettu sovellettava määrä on ”ulkomailta tulevan henkilön” osalta nolla.
- 11 Kyseisen asetuksen 21AA §:n 1 momentin mukaan käsitteellä ”ulkomailta tuleva henkilö” tarkoitetaan ”hakijaa, joka ei asu vakinaisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa – –”.
- 12 Mainitun asetuksen 21AA §:n 2 momentin mukaan tulotukea hakevan henkilön voidaan katsoa asuvan vakinaisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jos hänellä on ”oleskeluoikeus” kyseisessä jäsenvaltiossa.
- 13 Saman asetuksen 21AA §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:
”Hakija ei ole ulkomailta tuleva henkilö, jos hän on
  - a) direktiivissä [2004/38] tarkoitettu työntekijä
  - b) kyseisessä direktiivissä tarkoitettu itsenäinen ammatinharjoittaja
  - c) henkilö, joka säilyttää a tai b kohdassa tarkoitettun aseman kyseisen direktiivin 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti
  - d) henkilö, joka on a, b tai c kohdassa tarkoitettun henkilön perheenjäsen kyseisen direktiivin 2 artiklassa tarkoitettulla tavalla
  - e) henkilö, jolla on oikeus oleskella pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa kyseisen direktiivin 17 artiklan nojalla.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 14 Jessy Saint Prix on Ranskan kansalainen, joka tuli 10.7.2006 Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, jossa hän työskenteli 1.9.2006–1.8.2007 pääasiallisesti apuopettajana. Tämän jälkeen hän ilmoittautui opiskelemaan Lontoon yliopistoon kurssille, jonka perusteella hänellä oli mahdollisuus saada opettajan pätevyystodistus (Post-Graduate Certificate in Education), ja suunniteltu opiskeluaika oli 17.9.2007–27.6.2008.
- 15 Kyseisen ajanjakson aikana hän tuli raskaaksi, ja hänen synnytyksensä laskettu aika oli 2.6.2008.
- 16 Saint Prix toivoi löytävänsä työtä toisen asteen oppilaitoksessa, joten hän ilmoittautui 22.1.2008 tilapäistyövoimaa välittävään yritykseen ja keskeytti 1.2.2008 Lontoon yliopistossa käymänsä kurssin. Koska toisen asteen oppilaitoksessa ei ollut saatavilla mitään työtä, hän ryhtyi työskentelemään tilapäistyöntekijänä päiväkodeissa. Saint Prix lähti kyseisestä työpaikasta 12.3.2008 ollessaan lähes kuudennella kuulla raskaana sillä perusteella, että päiväkotilapsien hoitamisesta muodostuvasta työstä oli tullut hänelle liian rasittavaa. Hän haki muutamien päivien ajan tuloksetta työtä, jota hän olisi voinut tehdä raskaudestaan huolimatta.
- 17 Saint Prix teki 18.3.2008 eli 11 viikkoa ennen synnytyksen laskettua aikaa tulotukea koskevan hakemuksen. Koska Secretary of State hylkäsi kyseisen hakemuksen 4.5.2008 tekemällään päätöksellä, hän nosti kanteen First-tier Tribunalissa.
- 18 Saint Prix palasi töihin 21.8.2008 eli kolme kuukautta hänen lapsensa ennenaikaisen syntymän jälkeen.
- 19 First-tier Tribunal hyväksyi hänen kanteensa 4.9.2008 tekemällään päätöksellä. Upper Tribunal hyväksyi kuitenkin 7.5.2010 Secretary of Statein kyseisestä päätöksestä tekemän valituksen. Koska Court of Appeal vahvisti Upper Tribunalin päätöksen, Saint Prix saattoi asian ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko raskaana olevaa naista, joka lopettaa tilapäisesti työn tekemisen raskautensa vuoksi, pidettävä ”työntekijänä” SEUT 45 artiklassa vahvistetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden ja direktiivin 2004/38 7 artiklassa myönnetyn oleskeluoikeuden tarkoituksessa.
- 21 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei työntekijän käsitettä ole määritetty SEUT 45 artiklassa ja mainitun direktiivin 7 artiklassa.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo siten, että vaikka unionin lainsäätäjän tarkoituksena oli samaa direktiiviä antaessaan kodifioida voimassaoleva lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö, se ei kuitenkaan pitänyt mahdollisena sitä, etteikö työntekijän käsite voisi kehittyä myöhemmin sellaisten tilanteiden perusteella, joita kyseistä direktiiviä annettaessa ei nimenomaisesti tarkasteltu. Tästä syystä unionin tuomioistuin voisi ottaa huomioon raskaudelle ja synnytyksen välittömille jälkivaikutuksille ominaisten seikkojen kaltaiset erityiset seikat ja päättää ulottaa kyseisen käsitteen koskemaan raskaana olevia naisia, jotka jättävät työnsä kohtuulliseksi ajaksi.
- 23 Näissä olosuhteissa Supreme Court of the United Kingdom päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [direktiivin 2004/38] 7 artiklassa ’työntekijälle’ annettua oleskeluoikeutta tulkittava niin, että se koskee ainoastaan sellaisia henkilöitä, i) joilla on voimassa oleva työsuhde, ii) jotka (ainakin joissakin olosuhteissa) hakevat työtä tai iii) joita [kyseisen direktiivin] 7 artiklan 3 kohdassa mainitut laajennukset koskevat, vai onko [mainitun direktiivin 7] artiklaa tulkittava siten, ettei siinä suljeta pois sen soveltamista muihinkin henkilöihin, jotka säilyttävät tässä tarkoitettun ’työntekijän’ asemansa?

- 2) a) Jos viimeksi mainittu pitää paikkansa, ulottuuko se naiseen, joka perustellusti lopettaa työn tekemisen tai työn hakemisen raskauden myöhäisvaiheisiin (ja synnytyksen jälkivaikutuksiin liittyvän) fyysisen rasituksen vuoksi?
- b) Jos näin on, onko hänellä oikeus vedota hyväkseen kansallisen lainsäädännön määritelmään, joka koskee sitä, milloin hänen on perusteltua tehdä näin?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näillä kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, onko unionin oikeutta ja etenkin SEUT 45 artiklaa ja direktiivin 2004/38 7 artiklaa tulkittava siten, että nainen, joka lopettaa työn tekemisen tai työn hakemisen raskauden myöhäisvaiheisiin ja synnytyksensä jälkivaikutuksiin liittyvän fyysisen rasituksen vuoksi, säilyttää aseman mainituissa artikloissa tarkoitettuna ”työntekijänä”.
- 25 Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on heti alkuun huomautettava, että mainitun direktiivin johdanto-osan kolmannelta ja neljänneltä perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivin tarkoituksena on päästä eroon alakohtaisesta ja epäyhtenäisestä tavasta käsitellä unionin kansalaisten henkilökohtaista perusoikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun jäsenvaltioiden alueella sekä helpottaa tämän oikeuden käyttämistä laatimalla yksi säädös, jolla kodifoidaan ja tarkistetaan tätä samaa direktiiviä edeltäneet unionin oikeuden säädökset (ks. vastaavasti tuomio Ziolkowski ja Szeja, C-424/10 ja C-425/10, EU:C:2011:866, 37 kohta).
- 26 Tässä yhteydessä direktiivin 2004/38 1 artiklan a alakohdasta ilmenee, että direktiivillä pyritään täsmentämään mainitun oikeuden käyttöedellytyksiä, joiden joukossa on yli kolmen kuukauden pituisen oleskelun osalta kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty edellytys, jonka mukaan unionin kansalaisten on oltava työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Mainitun direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että sovellettaessa saman direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa unionin kansalainen, joka ei enää ole työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, säilyttää kuitenkin työntekijän aseman erityistapauksissa eli silloin, kun hän joutuu tilapäisesti työkyvyttömäksi sairauden tai tapaturman vuoksi, kun hän tietyissä tilanteissa joutuu työttömäksi tahtomattaan taikka kun hän tietyin edellytyksin aloittaa ammatillisen koulutuksen.
- 28 On todettava, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 3 kohdassa ei tarkastella nimenomaisesti sellaisen naisen tilannetta, joka on erityistilanteessa raskautensa myöhäisvaiheisiin ja synnytyksen jälkivaikutuksiin liittyvän fyysisen rasituksen vuoksi.
- 29 Tässä yhteydessä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan raskaus on yksiselitteisesti erotettava sairaudesta siinä mielessä, että raskautta ei mitenkään voida rinnastaa sairaudesta johtuvaan tilaan (ks. vastaavasti mm. tuomio Webb, C-32/93, EU:C:1994:300, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Tästä seuraa, että Saint Prix’n tilanteessa olevaa naista, joka lopettaa tilapäisesti työn tekemisen raskautensa myöhäisvaiheiden ja synnytyksen jälkivaikutusten vuoksi, ei voida luonnehtia henkilöksi, joka joutuu tilapäisesti työkyvyttömäksi sairauden vuoksi direktiivin 2004/38 7 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti.

- 31 Mainitun direktiivin 7 artiklasta, kun sitä tarkastellaan kokonaisuudessaan, ja saman direktiivin muista säännöksistä ei kuitenkaan seuraa, että tällaisessa tilanteessa unionin kansalaiselta, joka ei täytä mainitussa artiklassa säädettyjä edellytyksiä, poistettaisiin tämän seikan vuoksi järjestelmällisesti asema SEUT 45 artiklassa tarkoitettuna työntekijänä.
- 32 Mainitulla direktiivillä tavoiteltu sitä aikaisempien unionin oikeuden säädösten kodifointi – jolla pyritään nimenomaisesti helpottamaan sitä, miten unionin kansalaiset voivat käyttää oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella – ei näet sinällään voi rajoittaa EUT-sopimuksessa tarkoitettun työntekijän käsitteen ulottuvuutta.
- 33 Tässä yhteydessä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 45 artiklassa tarkoitettua työntekijän käsitettä on – siltä osin kuin sillä määritellään yhden EUT-sopimuksessa määrätyn perusvapauden soveltamisala – tulkittava laajasti (ks. vastaavasti tuomio N., C-46/12, EU:C:2013:97, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Unionin tuomioistuin on tästä näkökulmasta katsoen todennut, että kaikki jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen ja tehneet työtä muussa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossaan, kuuluvat asuinpaikastaan ja kansalaisuudestaan riippumatta SEUT 45 artiklan soveltamisalaan (ks. mm. tuomio Ritter-Coulais, C-152/03, EU:C:2006:123, 31 kohta ja tuomio Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, 17 kohta).
- 35 Unionin tuomioistuin on siten myös täsmentänyt, että SEUT 45 artiklassa tarkoitettuna työntekijänä pidetään henkilöä, joka tekee tietyn ajan työtä toisen lukuun tämän johdon alaisena palkkaa vastaan. Vaikka henkilö menettää asemansa työntekijänä sen jälkeen, kun työsuhde on päättynyt, ei kuitenkaan pidä unohtaa, että työsuhteen lakkaamisella on määrättyjä työntekijäasemaan perustuvia vaikutuksia ja että työtä tosiasiallisesti hakevaa henkilöä on myös pidettävä työntekijänä (tuomio Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Tästä syystä nyt käsiteltävän asian osalta on korostettava, että työntekijöiden vapaa liikkuvuus edellyttää jäsenvaltioiden kansalaisten oikeutta liikkua vapaasti ja oleskella muiden jäsenvaltioiden alueella työn hakemista varten (ks. mm. tuomio Antonissen, C-292/89, EU:C:1991:80, 13 kohta).
- 37 Tästä seuraa, että SEUT 45 artiklassa tarkoitetuksi työntekijäksi luonnehtiminen ja tällaiseen asemaan perustuvat oikeudet eivät välttämättä riipu työsuhteen olemassaolosta tai tosiasiallisesta jatkumisesta (ks. vastaavasti tuomio Lair, 39/86, EU:C:1988:322, 31 ja 36 kohta).
- 38 Ei siis voida katsoa, toisin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus väittää, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 3 kohdassa luetellaan tyhjentyvästi olosuhteet, joiden vallitessa siirtotyöläinen, joka ei ole enää työsuhteessa, voi kuitenkin edelleen saada kyseisen aseman.
- 39 Tässä tapauksessa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee – eivätkä pääasian asianosaiset ole sitä kiistäneet –, että Saint Prix on tehnyt työtä Yhdistyneen kuningaskunnan alueella ennen kuin hän lopetti työskentelemisen alle kolme kuukautta ennen hänen lapsensa syntymää raskautensa myöhäisvaiheisiin ja synnytyksen jälkivaikutuksiin liittyvän fyysisen rasituksen vuoksi. Hän ei poistunut kyseisen jäsenvaltion alueelta sinä aikana, jolloin hänen työntekonsa oli keskeytyksissä, vaan palasi työhön kolme kuukautta hänen lapsensa syntymisen jälkeen.
- 40 Se, että mainittu rasitus pakottaa naisen lopettamaan työn tekemisen ajaksi, jota hänen palautumisensa edellyttää, ei lähtökohtaisesti voi johtaa siihen, ettei kyseistä henkilöä voida pitää enää SEUT 45 artiklassa tarkoitettuna ”työntekijänä”.

- 41 Se, että tällainen henkilö ei muutaman kuukauden ajan ole tosiasiallisesti ollut vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoiden käytettävissä, ei näet merkitse sitä, ettei kyseinen henkilö kuulu enää noille työmarkkinoille kyseisen ajanjakson aikana, kunhan hän palaa työhönsä tai löytää toisen työpaikan kohtuullisen ajan kuluessa synnytyksen jälkeen (ks. analogisesti tuomio Orfanopoulos ja Oliveri, C-482/01 ja C-493/01, EU:C:2004:262, 50 kohta).
- 42 Asianomaisen kansallisen tuomioistuimen on sen määrittämiseksi, voidaanko synnytyksen ja työhön palaamisen välillä kulunutta ajanjaksoa pitää kohtuullisena, otettava huomioon kaikki pääasiaan liittyvät erityiset olosuhteet ja äitiysloman kestoa koskevat sovellettavat kansalliset säännöt toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä 19.10.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/85/ETY (kymmenes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL L 348, s. 1) 8 artiklan mukaisesti.
- 43 Tämän tuomion 41 kohdassa vahvistettu ratkaisu vastaa SEUT 45 artiklan tavoitetta, jona on mahdollistaa se, että työntekijä voi vapaasti liikkua ja oleskella toisten jäsenvaltioiden alueella siellä työskennelläkseen (ks. tuomio Uecker ja Jacquet, C-64/96 ja C-65/96, EU:C:1997:285, 21 kohta).
- 44 Kuten Euroopan komissio väittää, unionin kansalainen saataisiin näet luopumaan käyttämästä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen jos – siinä tilanteessa, että hän on raskaana vastaanottavassa valtiossa ja jättää tästä syystä työpaikkansa, vaikkakin vain lyhyeksi aikaa – hän saattaisi menettää työntekijän aseman kyseisessä valtiossa.
- 45 Lisäksi on huomautettava, että unionin oikeudessa naisille taataan erityistä suojelua äitiyden johdosta. Tämän perusteella on korostettava direktiivin 2004/38 16 artiklan 3 kohdassa säädettävän, että laskettaessa sitä viiden vuoden ajanjaksoa, joka vastaanottavan jäsenvaltion alueella on yhtäjaksoisesti oleskeltava ja jonka perusteella unionin kansalaiset voivat saada oikeuden pysyvään oleskeluun kyseisellä alueella, tällaisen oleskelun yhtäjaksoisuuteen ei vaikuta muun muassa yksi enintään 12 peräkkäisen kuukauden poissaolo tärkeästä syystä, kuten raskauden ja synnytyksen vuoksi.
- 46 Kun poissaolo raskauden tai synnytyksen kaltaisen tärkeän tapahtuman vuoksi ei vaikuta mainitun oikeuden myöntämisen edellyttämään viiden vuoden vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelun yhtäjaksoisuuteen, mainitun suojelun puitteissa raskauden myöhäisvaiheisiin ja synnytyksen jälkivaikutuksiin liittyvä fyysinen rasitus, joka pakottaa naiset lopettamaan tilapäisesti työn tekemisen, ei sitäkään suuremmalla syyllä voi johtaa siihen, että nainen menettää työntekijän aseman.
- 47 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava, että SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että nainen, joka lopettaa työn tekemisen tai työn hakemisen raskautensa myöhäisvaiheisiin tai synnytyksensä jälkivaikutuksiin liittyvän fyysisen rasituksen vuoksi, säilyttää aseman kyseisessä artiklassa tarkoitettuna työntekijänä, kunhan hän palaa työhönsä tai löytää toisen työpaikan kohtuullisen ajan kuluessa lapsensa syntymän jälkeen.

Oikeudenkäyntikulut

- 48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että nainen, joka lopettaa työn tekemisen tai työn hakemisen raskautensa myöhäisvaiheisiin tai synnytyksensä jälkivaikutuksiin liittyvän fyysisen rasituksen vuoksi, säilyttää aseman kyseisessä artiklassa tarkoitettuna työntekijänä, kunhan hän palaa työhönsä tai löytää toisen työpaikan kohtuullisen ajan kuluessa lapsensa syntymän jälkeen.

Allekirjoitukset